3. gr.

Í stað orðsins „unglinga“ í fyrri málsgrein 61. gr. komi: barna. Í stað orðsins „unglingar“ í síðari málsgrein greinarinnar komi: unglingar 16 og 17 ára.

4. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

*Gjört í Reykjavík, 15. maí 1990.*

**Vigdís Finnbogadóttir.**

(L. S.)

*Jóhanna Sigurðardóttir.*

17. maí 1990 Nr. 62

# LÖG

**um skipan prestakalla og prófastsdæma og um starfsmenn þjóðkirkju Íslands.**

FORSETI ÍSLANDS

*gjörir kunnugt:* Alþingi hefur fallist á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

## I. KAFLI

**Um skipan prestakalla og prófastsdæma.**

1. gr.

Prestaköllum og prófastsdæmum skal skipa þannig:

**I. Múlaprófastsdæmi.**

1. *Skeggjastaðaprestakall:*
   Skeggjastaðasókn.
   Prestssetur: Skeggjastaðir.

2. *Hofsprestakall:*
   Vopnafjarðar- og Hofssóknir.
   Prestssetur: Hof.

3. *Valþjófsstaðarprestakall:*
   Valþjófsstaðar-, Áss-, Hofteigs-, Eiríksstaða- og Möðrudalssóknir.
   Prestssetur: Valþjófsstaður.

4. *Eiðaprestakall:*
   Eiða-, Hjaltastaðar-, Kirkjubæjar- og Sleðbrjótssóknir.
   Prestssetur: Eiðar.

5. *Vallanessprestakall:*
Egilsstaða-, Vallaness- og Þingmúlasóknir.
Prestssetur: Egilsstaðir.

6. *Desjarmýrarprestakall:*
Bakkagerðissókn.
Prestssetur: Desjarmýri.

7. *Seyðisfjarðarprestakall:*
Seyðisfjarðarsókn.
Prestssetur: Seyðisfjörður.

**II. Austfjarðaprófastsdæmi.**

1. *Norðfjarðarprestakall:*
Norðfjarðar- og Brekkusóknir.
Prestssetur: Neskaupstaður.

2. *Eskifjarðarprestakall:*
Eskifjarðar- og Reyðarfjarðarsóknir.
Prestssetur: Eskifjörður.

3. *Kolfreyjustaðarprestakall:*
Kolfreyjustaðar- og Fáskrúðsfjarðarsóknir.
Prestssetur: Kolfreyjustaður.

4. *Heydalaprestakall:*
Heydala- og Stöðvarfjarðarsóknir.
Prestssetur: Heydalir.

5. *Djúpavogsprestakall:*
Beruness-, Berufjarðar-, Djúpavogs- og Hofssóknir.
Prestssetur: Djúpivogur.

**III. Skaftafellsprófastsdæmi.**

1. *Bjarnarnessprestakall:*
Stafafells-, Bjarnaness- og Hafnarsóknir.
Prestssetur: Höfn.

2. *Kálfafellsstaðarprestakall:*
Brunnhóls-, Kálfafellsstaðar- og Hofssóknir.
Prestssetur: Kálfafellsstaður.

3. *Kirkjubæjarklausturspresta kall:*
Kálfafells- og Prestsbakkasóknir.
Prestssetur: Kirkjubæjarklaustur.

4. *Ásaprestakall:*
Langholts-, Grafar- og Þykkvabæjarsóknir.
Prestssetur: Ásar.

5. *Víkurprestakall:*
Víkur-, Reynis- og Skeiðflatarsóknir.
Prestssetur: Vík.

**IV. Rangárvallaprófastsdæmi.**

1. *Holtsprestakall:*
Eyvindarhóla-, Ásólfsskála- og Stóradalssóknir.
Prestssetur: Holt.

2. *Bergþórshvolsprestakall:*
Akureyjar- og Krosssóknir.
Prestssetur: Bergþórshvoll.

3. *Breiðabólsstaðarprestakall:*
Hlíðarenda-, Breiðabólsstaðar- og Stórólfshvolssóknir.
Prestssetur: Breiðabólsstaður.

4. *Oddaprestakall:*
Odda-, Keldna- og Hábæjarsóknir.
Prestssetur: Oddi.

5. *Fellsmúlaprestakall:*
Árbæjar-, Kálfholts-, Haga-, Marteinstungu- og Skarðssóknir.
Prestssetur: Fellsmúli.

**V. Árnesprófastsdæmi.**

1. *Hrunaprestakall:*
Hruna- og Hrepphólasóknir.
Prestssetur: Hruni.

2. *Stóranúpsprestakall:*
Stóranúps- og Ólafsvallasóknir.
Prestssetur: Tröð.

3. *Hraungerðisprestakall:*
Hraungerðis-, Villingaholts- og Laugardælasóknir.
Prestssetur: Hraungerði.

4. *Skálholtsprestakall:*
Skálholts-, Bræðratungu-, Haukadals- og Torfastaðasóknir.
Um þjónustu prestakallsins fer eftir ákvæði 42. gr. laga þessara.

5. *Mosfellsprestakall:*
Mosfells-, Stóruborgar-, Búrfells-, Miðdals- og Úlfljótsvatnssóknir.
Prestssetur: Mosfell.

6. *Selfossprestakall:*
Selfosssókn.

7. *Eyrarbakkaprestakall:*
Eyrarbakka-, Stokkseyrar- og Gaulverjabæjarsóknir.
Prestssetur: Eyrarbakki.

8. *Hveragerðisprestakall:*
Hveragerðis- og Kotstrandarsóknir.
Prestssetur: Hveragerði.

9. *Þorlákshafnarprestakall:*
Hjalla- og Strandarsóknir.
Prestssetur: Þorlákshöfn.

10. *Þingvallaprestakall:*
Þingvallasókn.
Prestssetur: Þingvellir.

**VI. Borgarfjarðarprófastsdæmi.**

1. *Saurbæjarprestakall:*
Saurbæjar-, Innrahólms- og Leirársóknir.
Prestssetur: Saurbær.

2. *Garðaprestakall á Akranesi:*
Akranesssókn.
Prestssetur: Akranes.

3. *Hvanneyrarprestakall:*
Hvanneyrar-, Bæjar-, Lundar- og Fitjasóknir.
Prestssetur: Staðarhóll.

4. *Reykholtsprestakall:*
Reykholts-, Stóraáss-, Gilsbakka- og Síðumúlasóknir.
Prestssetur: Reykholt.

5. *Stafholtsprestakall:*
Stafholts-, Hjarðarholts-, Norðtungu- og Hvammssóknir.
Prestssetur: Stafholt.

6. *Borgarprestakall:*
Borgar-, Borgarness-, Akra-, Álftártungu- og Álftanessóknir.
Prestssetur: Borg.

**VII. Snæfellsness- og Dalaprófastsdæmi.**

1. *Staðastaðarprestakall:*
Staðastaðar-, Staðarhrauns-, Fáskrúðarbakka-, Rauðamels- og Kolbeinsstaðasóknir.
Prestssetur: Staðastaður.

2. *Ingjaldshólsprestakall:*
Hellna-, Búða- og Ingjaldshólssóknir.
Prestssetur: Hellissandur.

3. *Ólafsvíkurprestakall:*
Ólafsvíkur- og Brimilsvallasóknir.
Prestssetur: Ólafsvík.

4. *Grundarfjarðarprestakall:*
Setbergssókn.
Prestssetur: Grundarfjörður.

5. *Stykkishólmsprestakall:*
Bjarnarhafnar-, Helgafells-, Stykkishólms-, Narfeyrar- og Breiðabólsstaðarsóknir.
Prestssetur: Stykkishólmur.

6. *Hjarðarholtsprestakall:*
Snóksdals-, Kvennabrekku-, Stóra-Vatnshorns- og Hjarðarholtssóknir.
Prestssetur: Búðardalur.

7. *Hvammsprestakall:*
Hvamms-, Staðarfells-, Dagverðarness-, Skarðs- og Staðarhólssóknir.
Prestssetur: Hvoll í Saurbæ.

**VIII. Barðastrandarprófastsdæmi.**

1. *Reykhólaprestakall:*
Reykhóla-, Garpsdals-, Gufudals- og Flateyjarsóknir.
Prestssetur: Reykhólar.

2. *Patreksfjarðarprestakall:*
Patreksfjarðar-, Sauðlauksdals-, Breiðuvíkur- og Saurbæjarsóknir.
Prestssetur: Patreksfjörður.

3. *Tálknafjarðarprestakall:*
Stóra-Laugardals-, Haga- og Brjánslækjarsóknir.
Prestssetur: Tálknafjörður.

4. *Bíldudalsprestakall:*
Bíldudals- og Selárdalssóknir.
Prestssetur: Bíldudalur.

**IX. Ísafjarðarprófastsdæmi.**

1. *Þingeyrarprestakall:*
Hrafnseyrar-, Þingeyrar-, Mýra-, Núps- og Sæbólssóknir.
Prestssetur: Þingeyri.

2. *Holtsprestakall:*
Kirkjubóls-, Holts- og Flateyrarsóknir.
Prestssetur: Holt í Önundarfirði.

3. *Staðarprestakall í Súgandafirði:*
Staðarsókn.
Prestssetur: Suðureyri.

4. *Bolungarvíkurprestakall:*
Hólssókn.
Prestssetur: Bolungarvík.

5. *Ísafjarðarprestakall:*
Hnífsdals-, Ísafjarðar- og Súðavíkursóknir.
Prestssetur: Ísafjörður.

6. *Vatnsfjarðarprestakall:*
Vatnsfjarðar-, Nauteyrar-, Melgraseyrar-, Unaðsdals- og Ögursóknir.
Prestssetur: Vatnsfjörður.

**X. Húnavatnsprófastsdæmi.**

1. *Árnessprestakall:*
Árnessókn.
Prestssetur: Árnes.

2. *Hólmavíkurprestakall:*
Kaldrananess-, Drangsness-, Staðar-, Hólmavíkur- og Kollafjarðarnesssóknir.
Prestssetur: Hólmavík.

3. *Prestsbakkaprestakall:*
Prestsbakka-, Staðar- og Óspakseyrarsóknir.
Prestssetur: Prestsbakki.

4. *Melstaðarprestakall:*
Efranúps-, Staðarbakka-, Melstaðar- og Víðidalstungusóknir.
Prestssetur: Melstaður.

5. *Breiðabólsstaðarprestakall:*
Hvammstanga-, Tjarnar-, Vesturhópshóla- og Breiðabólsstaðarsóknir.
Prestssetur: Hvammstangi.

6. *Þingeyraklausturprestakall:*
Blönduóss-, Þingeyra- og Undirfellssóknir.
Prestssetur: Blönduós.

7. *Bólstaðarhlíðarprestakall:*
Bólstaðarhlíðar-, Bergsstaða-, Holtastaða-, Svínavatns- og Auðkúlusóknir.
Prestssetur: Bólstaður.

8. *Skagastrandarprestakall:*
Höskuldsstaða-, Höfða- og Hofssóknir.
Prestssetur: Skagaströnd.

## XI. Skagafjarðarprófastsdæmi.

1. *Sauðárkróksprestakall:*
Sauðárkróks-, Hvamms- og Ketusóknir.
Prestssetur: Sauðárkrókur.

2. *Glaumbæjarprestakall:*
Reynistaðar-, Glaumbæjar- og Víðimýrarsóknir.
Prestssetur: Glaumbær.

3. *Mælifellsprestakall:*
Mælifells-, Goðdala-, Ábæjar- og Reykjasóknir.
Prestssetur: Mælifell.

4. *Miklabæjarprestakall:*
Silfrastaða-, Miklabæjar-, Flugumýrar- og Hofstaðasóknir.
Prestssetur: Miklibær.

5. *Hólaprestakall:*
Hóla-, Viðvíkur- og Rípursóknir.
Um þjónustu prestakallsins fer eftir ákvæði 42. gr. laga þessara.

6. *Hofsósprestakall:*
Hofsóss-, Hofs-, Fells- og Barðssóknir.
Prestssetur: Hofsós.

7. *Siglufjarðarprestakall:*
Siglufjarðarsókn.
Prestssetur: Siglufjörður.

## XII. Eyjafjarðarprófastsdæmi.

1. *Ólafsfjarðarprestakall:*
Ólafsfjarðarsókn.
Prestssetur: Ólafsfjörður.

2. *Dalvíkurprestakall:*
Upsa-, Tjarnar-, Urða- og Vallasóknir.
Prestssetur: Dalvík.

3. *Hríseyjarprestakall:*
Hríseyjar- og Stærra-Árskógssóknir.
Prestssetur: Hrísey.

4. *Möðruvallaprestakall:*
Möðruvalla-, Bakka-, Bægisár- og Glæsibæjarsóknir.
Prestssetur: Möðruvellir.

5. *Glerárprestakall:*
Lögmannshlíðarsókn.

6. *Akureyrarprestakall:*
Akureyrar- og Miðgarðasóknir.

7. *Laugalandsprestakall:*
Grundar-, Saurbæjar-, Hóla-, Möðruvalla-, Munkaþverár- og Kaupangssóknir.
Prestssetur: Syðra-Laugaland.

**XIII. Þingeyjarprófastsdæmi.**

1. *Laufássprestakall:*
Svalbarðs-, Laufáss- og Grenivíkursóknir.
Prestssetur: Laufás.

2. *Ljósavatnsprestakall:*
Draflastaða-, Háls-, Illugastaða-, Ljósavatns-, Lundarbrekku- og Þóroddsstaðasóknir.
Prestssetur: Háls.

3. *Skútustaðaprestakall:*
Skútustaða-, Reykjahlíðar- og Víðirhólssóknir.
Prestssetur: Skútustaðir.

4. *Grenjaðarstaðarprestakall:*
Grenjaðarstaðar-, Þverár-, Einarsstaða- og Nessóknir.
Prestssetur: Grenjaðarstaður.

5. *Húsavíkurprestakall:*
Húsavíkursókn.
Prestssetur: Húsavík.

6. *Skinnastaðarprestakall:*
Skinnastaðar-, Garðs- og Snartarstaðasóknir.
Prestssetur: Skinnastaður.

7. *Raufarhafnarprestakall:*
Raufarhafnarsókn.
Prestssetur: Raufarhöfn.

8. *Þórshafnarprestakall:*
Sauðaness- og Svalbarðssóknir.
Prestssetur: Þórshöfn.

**XIV. Kjalarnessprófastsdæmi.**

Nær yfir Vestmannaeyjar og sóknir í Reykjaneskjördæmi utan Kópavogs og Seltjarnarness.

**XV. Reykjavíkurprófastsdæmi vestra.**

Nær yfir sóknir í Reykjavík vestan Elliðavogs og Reykjanesbrautar og Seltjarnarneskaupstað.

## XVI. Reykjavíkurprófastsdæmi eystra.

Nær yfir sóknir í Kópavogskaupstað og í Reykjavík austan Elliðavogs og Reykjanesbrautar.

2. gr.

Ráðherra ákveður takmörk sókna og prestakalla og fjölda presta í Kjalarness- og Reykjavíkurprófastsdæmum, að fengnum tillögum biskups og hlutaðeigandi safnaðarráðs. Prestssetur skulu haldast í Vestmannaeyjum, á Reynivöllum í Kjósarhreppi, í Mosfellsbæ, í Grindavík og Útskálum í Gerðahreppi.

Í Kjalarness- og Reykjavíkurprófastsdæmum skulu vera safnaðarráð. Skulu þau skipuð formönnum sóknarnefnda, safnaðarfulltrúum og prestum prófastsdæmisins. Prófastar eru formenn ráðanna og kalla þau saman. Skylt skal að kalla safnaðarráð saman til fundar þegar fullur þriðjungur safnaðarráðsmanna óskar þess.

Verkefni safnaðarráðs eru:

1. Að gera tillögur um skiptingu prófastsdæmisins í sóknir og prestaköll og um breytingar á þeim.
2. Að vinna að eflingu kirkjulegs starfs innan prófastsdæmisins.

Aðalfundur safnaðarráðs er héraðsfundur prófastsdæmisins og fer eftir lögum um héraðsfundi.

3. gr.

Í hverju prestakalli skal vera einn sóknarprestur.

Ráðherra er heimilt að ráða prest sóknarpresti til aðstoðar í prestaköllum þar sem íbúafjöldi er yfir 4.000. Í mannfærri prestaköllum hefur ráðherra sömu heimild ef sérstaklega stendur á. Nú fer íbúafjöldi yfir 8.000 og skal prestakallinu þá að jafnaði skipt.

Aðstoðarprestur er ráðinn samkvæmt tillögu biskups í samráði við sóknarprest og með samþykki sóknarnefndar. Ráðningartími aðstoðarprests skal vera allt að fjórum árum í senn.

Aðstoðarprestur starfar undir stjórn sóknarprests samkvæmt erindisbréfi er biskup setur.

4. gr.

Ráðherra er heimilt að stofna nýtt prestakall eða breyta mörkum prestakalla eftir tillögu biskups og að fengnum umsögnum héraðsfundar (safnaðarráðs) og aðalsafnaðarfundar viðkomandi sókna.

5. gr.

Verði prestakalli skipt í tvö eða fleiri prestaköll, sbr. 4. gr., hefur skipaður sóknarprestur rétt til þess að velja hvaða hluta þess hann hyggst þjóna.

6. gr.

Ráðherra er heimilt, að fenginni tillögu biskups og umsögn viðkomandi héraðsfundar, að sameina prestakall öðru prestakalli fari íbúafjöldi þess niður fyrir 250 enda hafi það verið prestlaust í a.m.k. tvö ár.

Prestsembættum innan þjóðkirkjunnar utan Reykjavíkur- og Kjalarnessprófastsdæma skal þó ekki fækka við framkvæmd þessa ákvæðis.

7. gr.

Ráðherra skipar prest er sitji á Þingvöllum og gegni Þingvallaprestakalli skv. 1. gr., að fengnum tillögum biskups og Þingvallanefndar, enda gegni hann þá jafnframt starfi þjóðgarðsvarðar.

8. gr.

Þar sem prestssetur er samkvæmt lögum þessum er presti skylt að hafa aðsetur og lögheimili, nema biskup heimili annað um stundarsakir, að fenginni umsögn prófasts og viðkomandi sóknarnefnda.

Um réttindi og skyldur presta gagnvart prestssetursjörðum gilda ákvæði ábúðarlaga og annarra laga eftir því sem við getur átt. Leigugjald af prestssetursjörðum skal ákveðið með reglugerð, sem kirkjumálaráðherra setur, að fenginni umsögn biskups.

Farprestar (skv. 9. gr.) njóti sambærilegra húsnæðiskjara og sóknarprestar.

Eigi má ráðstafa prestssetri til langframa nema til þess komi samþykki biskups, að fenginni umsögn viðkomandi prófasts, héraðsfundar og sóknarnefnda í viðkomandi prestakalli, svo og samþykki þess prests er veitingu hefur fyrir viðkomandi brauði.

Ráðherra er heimilt, að fenginni umsögn biskups og hlutaðeigandi prófasts, sóknarnefndar og sóknarprests, að flytja prestssetur til innan prestakalls. Ákvörðun um þetta efni skal birt í B-deild Stjórnartíðinda.

## II. KAFLI

### Um sérþjónustuembætti.

9. gr.

Ráðherra er heimilt samkvæmt tillögu biskups að ákveða að í prófastsdæmum starfi farprestar er hafi með höndum eftirtalin verkefni:

1. Að vera til aðstoðar í fjölmennum eða víðlendum prestaköllum.
2. Að þjóna í forföllum.
3. Að annast tiltekin sérverkefni.

Heimilt er að ákveða að sami farprestur starfi í fleiri en einu prófastsdæmi.

Ráðningartími farprests skal vera allt að þremur árum í senn.

10. gr.

Ráðherra er heimilt samkvæmt tillögu biskups að ákveða að prestar starfi meðal Íslendinga erlendis. Ráðningartími þeirra skal vera allt að þremur árum í senn.

11. gr.

Á sjúkrastofnunum skal halda uppi prestsþjónustu.

Þar sem þess er þörf skal ráða presta að sjúkrastofnunum og hafi þeir sérmenntun til starfans. Við ráðningu sjúkraprests ber að leita álits stjórnar hlutaðeigandi stofnunar og ber honum að starfa í samráði við stofnunina.

12. gr.

Við fangelsi skal starfa prestur (prestar) er hafi sérmenntun til starfans.

13. gr.

Meðal heyrnarskertra skal starfa prestur er hafi sérmenntun til starfans.

14. gr.

Heimilt er ráðherra að ráða presta til sérþjónustu í fleiri tilvikum en greinir hér að framan.

Ráðherra ákveður í reglugerð, að fenginni tillögu biskups, starfssvið presta er gegna sérþjónustu, kveður á um skipulag prestsþjónustu þeirra og stöðu þeirra gagnvart sóknarprestum.

## III. KAFLI

### Um embættisgengi presta.

15. gr.

Kirkjumálaráðherra skipar sóknarpresta í embætti, sbr. lög um veitingu prestakalla, nr. 44/1987. Ráðherra ræður aðra presta til þjónustu, að fengnum tillögum biskups.

Biskup setur prestum erindisbréf.

16. gr.

Almenn skilyrði til skipunar eða setningar í prestsembætti eru þessi:

1. 25 ára aldur. Kirkjumálaráðherra getur þó, að tillögu biskups, veitt undanþágu frá því ákvæði.
2. Embættispróf frá guðfræðideild Háskóla Íslands eða frá viðurkenndri guðfræðideild eða guðfræðiskóla og skal biskup um hið síðarnefnda atriði leita umsagnar guðfræðideildar Háskóla Íslands.
3. Áður en kandídat hlýtur vígslu skal hann hafa starfað með sóknarpresti eigi skemur en fjóra mánuði undir eftirliti prófasts. Um framkvæmd og eftirlit þessa skal nánar kveðið á um í reglugerð. Að öðru leyti fer um nám í kennimannlegri guðfræði svo sem segir í reglugerð um nám í guðfræðideild Háskóla Íslands.
4. Aðili hafi ekki gerst sekur um athæfi sem ætla má að rýri álit hans og sé ósamboðið manni í prestsstarfi. Nú telur biskup að hæfni kandídats orki tvímælis og getur hann þá kvatt þriggja manna nefnd sér til ráðuneytis.
5. Að öðru leyti verður maður að fullnægja almennum skilyrðum 3. gr. laga nr. 38/1954, um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins.

17. gr.

Biskup skal vandlega gæta þess að eigi veljist aðrir til prestsþjónustu í þjóðkirkjunni en þeir sem til þess eru hæfir að framkvæma prestlegt embætti og annast sálgæslu sóknarbarna sinna. Er engum óvígðum guðfræðingi heimilt að sækja um prestsstarf í þjónustu kirkjunnar nema fyrir liggi umsögn biskups um að hann fullnægi þeim kröfum sem gerðar eru til prestsvígslu.

## IV. KAFLI

### Ýmis ákvæði um presta og starfsskyldur þeirra.

18. gr.

Sóknarprestar og aðrir starfsmenn þjóðkirkjunnar, sem lög þessi ná til og taka laun úr ríkissjóði, eru opinberir starfsmenn og njóta lögkjara og bera skyldur samkvæmt því, sbr. m.a. lög nr. 38/1954.

19. gr.

Skylt er sóknarpresti að taka við embætti sínu jafnskjótt og föng eru á eftir að hann hefur hlotið skipun. Ráðherra getur þó samkvæmt tillögu biskups veitt presti, er situr jörð, frest til næstu fardaga til að taka við embættinu.

20. gr.

Hver sóknarprestur skal hafa með höndum kirkjulega þjónustu samkvæmt vígslubréfi í sínu prestakalli nema lög eða stjórnvaldsreglur mæli fyrir um annað.

21. gr.

Prestum ber að hafa samstarf um kirkjulega þjónustu innan hvers prófastsdæmis undir stjórn prófasts. Samstarf presta skal m.a. lúta að:

1. Afleysingaþjónustu í sumarleyfum og á frídögum presta.
2. Samvinnu um ýmsa kirkjulega þjónustu sem er með einhverjum hætti sameiginleg fyrir prófastsdæmið í heild eða hluta þess.

22. gr.

Biskupi er heimilt að fela sóknarpresti, er þjónar í prestakalli þar sem íbúafjöldi er innan við 700 íbúa og aðstæður að öðru leyti leyfa, að annast bæði tiltekin verkefni og þjónustu í einstökum sóknum utan prestakalls síns að tillögu prófasts gegn greiðslu kostnaðar.

23. gr.

Sóknarpresti er skylt að taka að sér aukaþjónustu sókna innan prófastsdæmis, ef þörf krefur, samkvæmt boði biskups gegn launum skv. 26. gr. laga nr. 38/1954.

24. gr.

Nú er kirkja á prestssetursjörð og skal prestur þá hafa umsjón með henni í samvinnu við sóknarnefnd. Ef prestur situr ekki prestssetursjörð skal ábúanda skylt, að ósk sóknarnefndarmanna, að hafa eftirlit með slíkri kirkju.

25. gr.

Sóknarprestur skal að jafnaði sitja sóknarnefndarfundi, sbr. 17. gr. laga um kirkjusóknir o.fl., nr. 25/1985. Hann á sæti á héraðsfundum og er skylt að sækja þá. Þá er honum að forfallalausu skylt að sitja fundi er biskup og prófastur boða hann til.

26. gr.

Nú rís ágreiningur milli presta um rétt eða skyldu þeirra til tiltekinnar þjónustu. Ber þá viðkomandi prófasti að leita sátta í málinu. Ef niðurstaða næst ekki leggur hann málið fyrir biskup til úrskurðar.

## V. KAFLI
## **Um prófasta.**

27. gr.

Kirkjumálaráðherra skipar prófasta úr hópi þjónandi presta í prófastsdæminu með ráði biskups er leitað hefur áður álits þjónandi presta í prófastsdæminu og þriggja fulltrúa leikmanna sem kosnir eru á héraðsfundi til fjögurra ára í senn, þó ekki fleiri en þjónandi prestar eru í prófastsdæminu. Sóknarpresti er skylt að takast á hendur prófastsembætti. Biskup getur falið presti eða nágrannaprófasti að gegna prófastsembætti um stundarsakir ef sérstaklega stendur á svo sem vegna fjarveru prófasts eða veikinda hans eða vegna þess að prófasts missir við.

Nú lætur prófastur af prestsembætti í prestakalli og verður prófastsembætti þá laust. Nú telur prófastur sér óhægt að gegna embættinu vegna veikinda eða af öðrum sérstökum persónulegum ástæðum og er þá heimilt að leysa hann undan því embætti þótt hann gegni prestsembætti sínu eftirleiðis.

Biskup setur próföstum erindisbréf.

28. gr.

Prófastur er fulltrúi biskups í prófastsdæminu og trúnaðarmaður hans og hefur í umboði hans almenna umsjón með kirkjulegu starfi þar. Hann er í fyrirsvari fyrir prófastsdæmið að því er varðar sameiginleg málefni þess, gagnvart stjórnvöldum, stofnunum og einstaklingum.

Nú er kirkjuleg starfsstöð stofnuð í prófastsdæminu og veitir prófastur henni jafnaðarlega forstöðu og skipuleggur starfsemi á hennar vegum. Hann er formaður stjórnar héraðssjóðs prófastsdæmis, svo og héraðsnefndar. Hann boðar héraðsfund í samvinnu við héraðsnefnd og stjórnar fundum hennar, undirbýr mál sem sá fundur fær til meðferðar og kemur ályktunum fundarins til biskups og annarra aðila og fylgir þeim eftir, sbr. og VII. kafla laga nr. 25/1985.

29. gr.

Prófastur hefur eftirlit með prestssetrum, kirkjum og kirknaeignum í prófastsdæmi. Hann skýrir biskupi frá því sem honum þykir athugavert um þessar eignir, þar á meðal skort á viðhaldi, og getur biskup lagt fyrir rétta aðila að bæta úr.

Prófastur framkvæmir úttekt á prestssetrum og embættisbústöðum presta við prestaskipti og þegar prestur flytur í annað húsnæði innan prestakallsins. Hann tekur út nýjar kirkjur, kapellur og safnaðarheimili.

Prófastur setur nýjan prest í embætti, heimsækir presta og vísiterar kirkjur og söfnuði samkvæmt nánari ákvæðum í erindisbréfi. Hann fylgir biskupi á vísitasíum hans til presta og safnaða í prófastsdæminu.

Prófastur hefur eftirlit með að prestar skili embættisskýrslum til Hagstofu Íslands. Hann gengur eftir því að starfsskýrslum og endurskoðuðum reikningum sé skilað á réttum tíma og leggur fyrir héraðsfund með athugasemdum sínum og sóknarnefnda og gerir tillögur um úrlausn. Þá fjallar hann um ágreining sem kann að rísa milli sóknarprests, sóknarnefndar og safnaðar.

Prófastur löggildir gerðabækur og aðrar bækur sóknarnefndar, eftir því sem við á.

Prófastur veitir presti leyfi til fjarvista úr prestakalli um stundarsakir, en leyfi til lengri fjarvista veitir biskup, að höfðu samráði við kirkjumálaráðherra.

Prófastur skipuleggur samstarf presta innan prófastsdæmis, sbr. 21. gr., og afleysingarþjónustu presta í sumarleyfum og öðrum samningsbundnum leyfum þeirra.

Nú getur sóknarprestur ekki gegnt embætti vegna veikinda, fjarvista eða af öðrum ástæðum og ákveður prófastur þá í samráði við sóknarprest hvernig þjónusta hans skuli leyst af hendi.

30. gr.

Prófastur hefur þau afskipti af veitingu prestakalla sem lög kveða á um.

Prófastur skipuleggur endurmenntun presta, sem prófastsdæmið beitir sér fyrir, í samráði við biskup og prestafélög.

Prófastur sér um bókasafn prófastsdæmis, en guðfræðilegu bókasafni prófastsdæmis skal komið á fót samkvæmt ákvörðun héraðsfundar og héraðsnefndar fyrir fé sem veitt kann að vera á fjárlögum í þessu skyni og úr héraðssjóði, svo og fyrir framlög einstakra manna.

31. gr.

Prófastur hefur þau afskipti af kirkjugörðum og heimagrafreitum sem lög kveða á um.

32. gr.

Í hverju prófastsdæmi skal með samþykki ráðherra og að fenginni tillögu biskups leggja prófasti til sérstaka aðstöðu eða árlegt fjárframlag vegna skrifstofuhalds, eftir því sem ráðuneytið samþykkir.

33. gr.

Prófastur fær greiðslur úr ríkissjóði vegna ferðalaga í þágu prófastsdæmisins samkvæmt reikningi er dóms- og kirkjumálaráðuneytið úrskurðar.

34. gr.

Biskup boðar prófasta til fundar a.m.k. einu sinni á ári til umræðna um málefni þjóðkirkjunnar og þau mál er sérstaklega varða störf prófasta og tengsl þeirra við biskup og dóms- og kirkjumálaráðuneyti.

Ferðakostnaður prófasta og önnur útgjöld vegna fundarsetu greiðist úr ríkissjóði samkvæmt reikningi er dóms- og kirkjumálaráðuneytið úrskurðar.

## VI. KAFLI

### Um biskup Íslands og embætti hans.

35. gr.

Ísland skal vera eitt biskupsdæmi.

Forseti Íslands skipar biskup Íslands. Um kosningu hans og kjörgengi fer samkvæmt lögum um biskupskosningu, nr. 96/1980. Biskup hefur aðsetur í Reykjavík.

36. gr.

Biskup fer með yfirstjórn málefna þjóðkirkjunnar, nema mál heyri undir kirkjumálaráðherra samkvæmt lögum eða venju.

Biskup er forseti kirkjuþings og kirkjuráðs. Hann fylgir eftir markaðri stefnu kirkjuþings og prestastefnu og hefur ákvörðunarvald um einstök mál, nema þau lúti forsjá kirkjuráðs.

Biskup vígir presta og kirkjur að svo miklu leyti sem hann felur ekki vígslubiskupum það verkefni. Hann hefur yfirumsjón með kristnihaldi og kirkjulegu starfi í landinu. Hann vísiterar kirkjur, presta og söfnuði.

Biskup hefur samráð við vígslubiskup eða vígslubiskupa um ákvörðun meiri háttar málefna er kirkjuna varðar og getur falið vígslubiskupi að koma fram fyrir hönd kirkjunnar.

37. gr.

Embættisskrifstofa biskups, biskupsstofa, skal vera í Reykjavík. Þar hafa kirkjuþing og kirkjuráð einnig aðsetur. Biskupsstofa annast afgreiðslu mála þjóðkirkjunnar, þar á meðal mála kirkjuþings og kirkjuráðs.

Biskupsstofa annast vörslu og reikningshald sjóða og annarra eigna þjóðkirkjunnar.

38. gr.

Biskup ræður starfsmenn á biskupsstofu, að fenginni heimild ráðherra, þar á meðal biskupsritara, skrifstofustjóra, forstöðumenn deilda, fulltrúa og aðra starfsmenn. Enn fremur ræður biskup aðra starfsmenn þjóðkirkjunnar, nema lög mæli fyrir um annað.

Ráðherra getur, eftir tillögum biskups, ákveðið hæfnisskilyrði og ráðningartíma starfsmanna er gegna tilteknum verkefnum á biskupsstofu.

39. gr.

Biskup boðar prestastefnu Íslands og er forseti hennar.

Á prestastefnu hinnar íslensku þjóðkirkju eiga setu og atkvæðisrétt vígslubiskupar, allir starfandi þjóðkirkjuprestar, svo og fastir kennarar guðfræðideildar Háskóla Íslands með guðfræðimenntun. Aðrir prestar og guðfræðingar eiga rétt til fundarsetu með málfrelsi og tillögurétti.

40. gr.

Biskup boðar til leikmannastefnu. Á henni eiga sæti fulltrúar frá prófastsdæmum landsins, kjörnir á héraðsfundum. Þá eiga þar sæti fulltrúar frá landssamtökum kristilegra félaga sem starfa á kenningargundvelli þjóðkirkjunnar, svo og fastir kennarar guðfræðideildar Háskóla Íslands sem ekki eru guðfræðingar.

Biskup setur nánari reglur um leikmannastefnu (m.a. um kjör fulltrúa), að fengnum tillögum hennar.

41. gr.

Í forföllum biskups setur ráðherra þann vígslubiskup, er biskup tilkveður, til þess að gegna embætti biskups.

Nú fellur biskup frá eða lætur af embætti og skal þá setja þann vígslubiskup, sem eldri er að biskupsvígslu, til þess að gegna embætti biskups.

## VII. KAFLI
## Um vígslubiskupa og embætti þeirra.

42. gr.

Tveir vígslubiskupar skulu vera hér á landi. Hafa þeir aðsetur í Skálholti í Biskupstungum og á Hólum í Hjaltadal.

Vígslubiskup í Skálholti hefur með höndum prestsþjónustu í Skálholtsprestakalli. Skal hann njóta aðstoðarþjónustu nágrannapresta eða farprests.

Vígslubiskup á Hólum hefur með höndum prestsþjónustu í Hólaprestakalli. Skal hann njóta aðstoðarþjónustu nágrannapresta eða farprests.

43. gr.

Forseti Íslands skipar vígslubiskupa.

Um kosningu vígslubiskupa og kjörgengi gilda ákvæði laga um biskupskjör, nr. 96 frá 1980, eftir því sem við getur átt, en ráðherra setur í reglugerð nánari reglur um kosningu og kjörgengi þeirra.

44. gr.

Umdæmi vígslubiskups í Skálholti nær yfir Múla-, Austfjarða-, Skaftafells-, Rangárvalla-, Árness-, Kjalarness-, Reykjavíkur-, Borgarfjarðar-, Snæfellsness- og Dala-, Barðastrandar- og Ísafjarðarprófastsdæmi.

Umdæmi vígslubiskups á Hólum nær yfir Húnavatns-, Skagafjarðar-, Eyjafjarðar- og Þingeyjarprófastsdæmi.

45. gr.

Verkefni vígslubiskupa í hvoru umdæmi fyrir sig skulu vera eftirfarandi:

1. Að hafa tilsjón með kristnihaldi og vera biskupi til aðstoðar um kirkjuleg málefni.
2. Að vígja kirkjur í umboði biskups.
3. Að vígja presta að boði biskups.
4. Að vísitera kirkjur, presta og söfnuði umdæma sinna í samráði við biskup.

Einnig skulu vígslubiskupar vera biskupi til ráðuneytis um sameiginleg málefni þjóðkirkjunnar og gegna að öðru leyti þeim störfum sem biskup felur þeim.

46. gr.

Vígslubiskupar eiga sæti á árlegum prófastafundi. Þeir skulu sitja fundi kirkjuráðs þegar þeir eru tilkvaddir af ráðinu og sérstaklega er fjallað um málefni embætta þeirra og umdæma. Þeir eiga enn fremur sæti á kirkjuþingi og hafa þar málfrelsi og tillögurétt, sbr. lög um kirkjuþing og kirkjuráð, nr. 48 frá 1982.

## VIII. KAFLI

### Stjórnvaldsreglur o.fl.

47. gr.

Ráðherra setur með reglugerð nánari ákvæði um framkvæmd laganna, að fengnum tillögum biskups.

48. gr.

Við gildistöku laga þessara ber starfandi sóknarprestum og próföstum að hlíta, án sérstakra viðbótarlauna, þeim breytingum er verða á stærð prestakalla og prófastsdæma.

49. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. júlí 1990.

Frá sama tíma falla úr gildi þessi lög og réttarreglur:

Konungsbréf 16. febr. 1621, um aldur presta.

Alþingissamþykkt 30. júní 1629, um legorð presta.

Alþingissamþykkt 1. júlí 1629, um prestmötu.

Konungsbréf 10. desember 1646, um legorð presta.

Dönsku lög Kristjáns V. frá 15. apríl 1683, 2. bók 2. kap. 5. gr. og 2. bók 11. kap. 13. gr.

Konungsbréf 9. maí 1738, um legorð andlegrar stéttar manna.

Konungsbréf 6. maí 1740, um portionsreikninga bændakirkna.

Tilskipun 29. maí 1744, áhrærandi ungdómsins catechisation á Íslandi.

Konungsbréf 19. maí 1747, um gegnumdregnar bækur.

Konungsbréf 27. febr. 1756, um uppreist presta er vikið hefur verið frá embætti.

Konungsbréf 11. mars 1796, um prestsverk prófasta innan prófastsdæmis.

Lög nr. 4 27. febr. 1880, um eftirlaun presta.

Lög nr. 13 3. okt. 1884, um eftirlaun prestsekkna.

Lög nr. 21 22. maí 1890, viðaukalög við lög nr. 5 27. febr. 1880, um stjórn safnaðarmála og skipun sóknarnefnda og héraðsnefnda.

Lög nr. 47 16. nóv. 1907, um laun prófasta, 3. gr.

Lög nr. 48 16. nóv. 1907, um ellistyrk presta og eftirlaun.

Lög nr. 49 16. nóv. 1907, um skyldu presta til að kaupa ekkjum sínum lífeyri.

Lög nr. 38 30. júlí 1909, um vígslubiskupa.

Lög nr. 26 16. febr. 1953, um heimild fyrir kirkjumálaráðherra til að taka leigunámi og byggja á erfðaleigu hluta af prestssetursjörðum.

Lög nr. 35 9. maí 1970, um skipan prestakalla og prófastsdæma og um Kristnisjóð, 1.–4., 6.–10. og 14.–17. gr. Heiti þeirra laga breytist jafnframt og verður: **Lög um Kristnisjóð o.fl.**

Við gildistöku laganna skal Múlasókn í Barðastrandarprófastsdæmi sameinast Gufudalssókn í sama prófastsdæmi, Staðarsókn í Grunnavík í Ísafjarðarprófastsdæmi sameinast Hólssókn í sama prófastsdæmi og Flateyjarsókn í Þingeyjarprófastsdæmi sameinast Húsavíkursókn í sama prófastsdæmi.

### Ákvæði til bráðabirgða.

1. Þrátt fyrir ákvæði 3. gr. skal óbreytt skipan haldast um tvo sóknarpresta í tvímenningsprestaköllum meðan þeir prestar gegna stöðum þessum sem ráðnir voru til starfa fyrir gildistöku laganna. Verði prestakalli, sem tveir sóknarprestar þjóna, skipt, sbr. 5. gr., hefur sá prestur, sem lengri hefur þjónustualdur í kallinu, rétt til þess að velja hvaða hluta þess hann hyggst þjóna.
2. Ráðherra getur ákveðið, ef sérstaklega stendur á, að fresta ákvörðun um breytingar á prestakalla- og prófastsdæmaskipaninni skv. 1. gr. Ákvörðun um þetta skal birta í B-deild Stjórnartíðinda.

3. Í staðinn fyrir þau prestsembætti, sem lögð eru niður skv. 1. gr., skulu upp tekin í prófastsdæmunum samkvæmt liðum I–XIII í sömu grein eigi færri embætti farpresta og/eða aðstoðarpresta, sbr. 3. og 9. gr.
4. Ákvæði laga þessara um vígslubiskupa taka til þeirra vígslubiskupa sem nú eru í starfi. Þó skulu ákvæði 42. gr. um fasta búsetu vígslubiskupa ekki eiga við um vígslubiskupa sem eru í starfi við gildistöku laganna.
5. Meðan núverandi sóknarprestur í Skálholtsprestakalli þjónar kallinu taka ákvæði 42. gr., um að vígslubiskup í Skálholti gegni prestsstörfum í Skálholtsprestakalli, ekki gildi.
6. Lög þessi skulu koma til endurskoðunar eigi síðar en 1995. Þó skal ráðherra láta nú þegar athuga hvort hagkvæmara sé að Árness-, Hólmavíkur- og Prestsbakkaprestaköll í Húnavatnsprófastsdæmi færist til prófastsdæmis í Vestfjarðakjördæmi. Verði sú niðurstaða skal hann leggja fram frumvarp til laga um þá breytingu á næsta Alþingi.

*Gjört í Reykjavík, 17. maí 1990.*

**Vigdís Finnbogadóttir.**
(L. S.)

*Óli Þ. Guðbjartsson.*

17. maí 1990 Nr. 63

# LÖG

**um breyting á lögum nr. 75/1981, um tekjuskatt og eignarskatt, með síðari breytingum.**

FORSETI ÍSLANDS
*gjörir kunnugt:* Alþingi hefur fallist á lög þessi og ég staðfest þau með samþykki mínu:

1. gr.

Við 17. gr. laganna bætist ný málsgrein sem orðist svo:

Hagnaður manns af sölu hlutabréfa, sem hann hefur keypt á árinu 1990 og síðar í félögum sem ríkisskattstjóri hefur á söluári bréfanna veitt staðfestingu um að uppfylli skilyrði III. kafla laga nr. 9/1984, telst þó ekki til skattskyldra tekna hafi hin seldu hlutabréf verið í eigu mannsins í full fjögur ár. Hámark skattfrjáls hagnaðar samkvæmt þessari málsgrein er 300.000 kr. Um hagnað umfram skattfrjálst hámark og um hagnað af sölu hlutabréfa, sem maður hefur keypt á árinu 1989 eða fyrr, fer eftir ákvæðum 1. mgr.

2. gr.

Í stað „10%“ í 1. málsl. 2. tölul. B-liðar 1. mgr. 30. gr. laganna, sbr. a-lið 4. gr. laga nr. 8/1984 og a-lið 1. gr. laga nr. 117/1989, komi: 15%.

3. gr.

Við 31. gr. laganna, sbr. 1. gr. laga nr. 2/1988, bætist nýr töluliður er verði 4. tölul. og orðist svo:

Sannanlega tapað hlutafé sem aðili hefur eignast á þann hátt að hann hefur, vegna